

เจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

Attitudes toward the ASEAN Community of Pathumwan Institute of Technology Students

ธัญชัช วิภัติภูมิประเทศ¹

หัตถพันธ์ วงชารี²

Thuntuch Viphatphumiprathes

Hattaphan Wongcharee

¹ผศ. ดร., กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

E-mail : thuntuch18@gmail.com

²อาจารย์, กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

E-mail : hattaphanpsy@gmail.com

Received: September 14, 2020

Revised: September 29, 2020

Accepted: October 7, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และ 2) เปรียบเทียบระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จำแนกตามเพศ คณะ และชั้นปี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดเจตคติกับนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จำนวน 269 คน ในภาคการศึกษาที่ 1/2563 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent t-test และ One-Way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (Mean = 3.61, S.D.= 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจตคติที่มีระดับสูงสุด คือด้านการศึกษาที่มีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติในประเทศสมาชิกของอาเซียน (Mean = 4.08, S.D.= 0.89) ส่วนเจตคติที่มีระดับต่ำสุด คือ ด้านการเห็นว่าครอบครัวของตนได้รับประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน (Mean = 3.15, S.D.= 1.17) และ 2) นักศึกษาที่มีเพศและคณะแตกต่างกัน มีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่นักศึกษาที่อยู่ในชั้นปีที่แตกต่างกัน มีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: เจตคติ ประชาคมอาเซียน นักศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the attitudes toward the ASEAN Community of Pathumwan Institute of Technology students and 2) to compare their attitudes by classifying their sex, faculties, and years of study. A form of attitude measurement was used to collect data from 269 students of Faculty of Engineering and Faculty of Science and Technology, Pathumwan Institute of Technology, Semester 1/2020. Descriptive statistics, including mean and standard deviation and the inferential statistics, which were independent t-test and One-Way ANOVA, were applied to analyze the collected data. Research results showed that 1) their overall attitudes toward the ASEAN Community were at somewhat high levels (Mean = 3.61, S.D.= 0.72). When considering by aspect,

the highest level of attitude was the willingness to support in the event of a disaster in the ASEAN member states (Mean = 4.08, S.D.= 0.89) whereas the lowest attitude was the perception of benefits of the family from joining the ASEAN Community (Mean= 3.15, S.D.= 1.17). 2) There were no statistically significant differences in the levels of overall attitudes toward the ASEAN Community when comparing by their sex and faculties. Meanwhile, the students from different years of study had a statistically significant difference in the levels of overall attitudes.

Keywords: Attitudes, ASEAN Community, Students

บทนำ

อาเซียน (ASEAN) หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) จัดตั้งขึ้นตามปฏิญญาอาเซียนเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันคืออยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน [1]

ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 9 ในปี พ.ศ.2546 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ฉบับที่ 2 โดยเห็นชอบให้มีการจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)” ภายในปี พ.ศ.2563 อย่างไรก็ดี ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 12 ในปี พ.ศ.2550 ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันที่จะเร่งรัดกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จเร็วขึ้น คือภายในปี พ.ศ.2558 เนื่องจากเห็นว่าสถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และแข่งขันกันสูง โดยประชาคมอาเซียนเป็นการรวมตัวและร่วมมือกัน 3 ด้าน หรือ 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความแข็งแกร่ง สามารถรับมือกับความท้าทายในทุกด้านในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศ [1, 2]

แนวทางการเตรียมคนไทยให้พร้อมในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในประชาคมอาเซียนนั้นมีหลายแนวทาง ได้แก่ การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่นของประเทศสมาชิกในอาเซียน การพัฒนาทักษะวิชาชีพ การเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศสมาชิกในอาเซียนและกฎระเบียบต่าง ๆ ของประชาคมอาเซียน และการมีเจตคติที่ดีต่อประชาคมอาเซียน [3, 4] สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาในประเด็นเจตคติที่มีต่อประชาคมอาเซียน เนื่องจากการศึกษาเจตคติจะช่วยทำให้เข้าใจถึงความคิดความเข้าใจ ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรม [5, 6] และเจตคดียังถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นไปอย่างสำเร็จ [4, 7]

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง [1-2, 7-19] ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับเจตคติและเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อประชาคมอาเซียนจำแนกตามปัจจัยด้านเพศ คณะ และชั้นปี โดยเน้นศึกษากับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จะนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมเจตคติที่ดีที่มีต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จำแนกตามเพศ คณะ และชั้นปี

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีคณะแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านกลุ่มตัวอย่าง งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2563
2. ด้านตัวแปร ตัวแปรอิสระ คือ เพศ คณะ และชั้นปี สำหรับตัวแปรตามคือ เจตคติที่มีต่อประชาคมอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จำนวน 815 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane [20] โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มไว้ที่ร้อยละ 5 ซึ่งได้จำนวนตัวอย่าง 269 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวกโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดเจตคติผ่านวิธีการออนไลน์ทางระบบ Google Form ในภาคการศึกษาที่ 1/2563 สำหรับสาเหตุที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ เนื่องจากในภาคการศึกษาที่ 1/2563 มีประกาศสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดเจตคติที่มีต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดดังกล่าวจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่าที่ระดับ 0.86 โดยแบบวัดเจตคติจำนวน 16 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลักจริยธรรมในการวิจัย [21, 22] โดยได้ระบุข้อความชี้แจงไว้ในแบบวัดเจตคติ ซึ่งทำด้วยวิธีการออนไลน์ผ่านระบบ Google Form ว่าข้อมูลที่นักศึกษาตอบจะเก็บไว้เป็นความลับ โดยนักศึกษาไม่จำเป็นต้องระบุชื่อของนักศึกษาในแบบวัดเจตคติ และการนำเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอแบบภาพรวม โดยไม่ได้จำแนกเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ การทำแบบวัดเจตคติฉบับนี้เป็นการตอบด้วยความสมัครใจ หากนักศึกษา ไม่ต้องการตอบหรือต้องการยุติการทำแบบวัดเจตคติ นักศึกษาสามารถยุติการตอบได้ทันที โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ใด ๆ และการยุติหรือไม่ร่วมตอบแบบวัดเจตคติฉบับนี้จะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อตัวนักศึกษาในภายหลัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ระดับเจตคติที่มีต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษา ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยของเจตคติ [23] ดังนี้ 1.00 - 1.50 (ต่ำ) 1.51- 2.50 (ค่อนข้างต่ำ) 2.51- 3.50 (ปานกลาง) 3.51- 4.50 (ค่อนข้างสูง) และ 4.51- 5.00 (สูง) ในส่วนของการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาโดยจำแนกตามเพศและคณะ ใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ Independent t-test ส่วนการเปรียบเทียบระดับเจตคติจำแนกตามชั้นปี ใช้สถิติเชิงอนุมานคือ One-Way ANOVA และใช้วิธี Scheffe สำหรับการเปรียบเทียบรายคู่เมื่อพบความแตกต่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (Mean = 3.61, S.D.= 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจตคติที่มีระดับสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติในประเทศสมาชิกของอาเซียน (Mean = 4.08, S.D.= 0.89) รองลงมา คือ ด้านการคิดว่าทักษะทางวิชาชีพของตนเองสามารถแข่งขันกับแรงงานของประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของอาเซียนได้ (Mean = 3.95, S.D.= 0.92) และด้านความต้องการที่จะทำงานร่วมกับคนต่างชาติที่มาจากอาเซียน (Mean = 3.77, S.D.= 1.07) ส่วนเจตคติที่มีระดับต่ำสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการเห็นว่าครอบครัวของตนเองได้รับประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน (Mean = 3.15, S.D.= 1.17) ด้านการมองตนว่ามีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาประจำชาติของประเทศสมาชิกในอาเซียนเพื่อนำไปใช้สื่อสารได้ (Mean = 3.16, S.D.= 1.20) และด้านการคิดว่าตนได้รับประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน (Mean = 3.39, S.D.= 1.15) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ประเด็นเจตคติ	Mean	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. ประเทศไทยได้รับประโยชน์ “ด้านความมั่นคง/ สันติภาพ/ การปราศจากภัยคุกคามต่าง ๆ” จากประชาคมอาเซียน	3.67	1.07	ค่อนข้างสูง	8
2. ประเทศไทยได้รับประโยชน์ “ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์/สังคมและวัฒนธรรม/สิ่งแวดล้อม” จากประชาคมอาเซียน	3.61	1.01	ค่อนข้างสูง	10
3. ประเทศไทยได้รับประโยชน์ “ด้านเศรษฐกิจ/การค้า/ การลงทุน” จากประชาคมอาเซียน	3.66	1.09	ค่อนข้างสูง	9
4. ฉันเห็นว่าประเทศสมาชิกในอาเซียนได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยเมื่อเกิดสภาวะวิกฤติต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติและโรคระบาด	3.47	1.11	ปานกลาง	12

ประเด็นเจตคติ	Mean	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
5. ฉันคิดว่าความแตกต่างทางการเมืองการปกครอง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการรวมเป็นประชาคมอาเซียน	3.48	1.12	ปานกลาง	11
6. ฉันได้รับประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน	3.39	1.15	ปานกลาง	13
7. ฉันเห็นว่าครอบครัวของฉันได้รับประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน	3.15	1.17	ปานกลาง	15
8. ฉันเห็นว่าการรวมเป็นประชาคมอาเซียนจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของฉันในอนาคต	3.69	1.10	ค่อนข้างสูง	6
9. ฉันมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อนำไปใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้	3.47	1.11	ปานกลาง	12
10. ฉันมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาประจำชาติภาษาใดภาษาหนึ่งของประเทศสมาชิกในอาเซียน เพื่อนำไปใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติได้	3.16	1.20	ปานกลาง	14
11. ฉันคิดว่าทักษะทางวิชาชีพของฉันจะสามารถแข่งขันกับแรงงานของประเทศสมาชิกอื่นๆ ของอาเซียนได้	3.95	0.92	ค่อนข้างสูง	2
12. ฉันเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกในอาเซียน	3.76	1.01	ค่อนข้างสูง	4
13. เมื่อเรียนจบปริญญาตรีแล้ว ฉันอยากไปทำงานที่ประเทศใดประเทศหนึ่งในอาเซียน	3.68	1.16	ค่อนข้างสูง	7
14. เมื่อเรียนจบปริญญาตรีแล้ว ฉันอยากทำงานร่วมกับคนต่างชาติที่มาจากอาเซียน	3.77	1.07	ค่อนข้างสูง	3
15. ฉันมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติในประเทศสมาชิกของอาเซียน	4.08	0.89	ค่อนข้างสูง	1
16. ฉันมีความรู้สึกที่ตัวเองเป็น “พลเมืองของอาเซียน”	3.72	1.09	ค่อนข้างสูง	5
ภาพรวม	3.61	0.72	ค่อนข้างสูง	

2. การเปรียบเทียบระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จำแนกตามปัจจัยด้านเพศ คณะ และชั้นปี

จากการเปรียบเทียบระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมของนักศึกษา จำแนกตามปัจจัย ต่าง ๆ ได้แก่ เพศ คณะ และชั้นปี พบว่า

2.1 ในด้านเพศ นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมในระดับค่อนข้างสูง (Mean = 3.62, S.D.= 0.72 และ Mean = 3.52, S.D.= 0.75 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบระดับเจตคติของนักศึกษาจำแนกตามเพศโดยใช้สถิติ Independent t-test พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 0.734$, Sig.= 0.463)

2.2 ในด้านคณะ นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมในระดับค่อนข้างสูง (Mean = 3.61, S.D.= 0.70 และ Mean = 3.56, S.D.= 0.87 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบระดับเจตคติของนักศึกษาจำแนกตามคณะโดยใช้สถิติ Independent t-test พบว่า นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 0.429$, Sig.= 0.669)

2.3 สำหรับชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมในระดับค่อนข้างสูง (Mean = 3.73, S.D.= 0.65, Mean = 3.72, S.D.= 0.58 และ Mean = 3.68, S.D.= 0.70 ตามลำดับ) ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีเจตคติในระดับปานกลาง (Mean = 3.27, S.D.= 0.85) เมื่อเปรียบเทียบระดับเจตคติของนักศึกษาจำแนกตามชั้นปี โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA พบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 6.572$, Sig.= 0.000) หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีระดับเจตคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีระดับเจตคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีระดับเจตคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 หรือกล่าวได้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีระดับเจตคติต่ำกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน จำแนกตามปัจจัยด้านเพศ คณะ และชั้นปี

ปัจจัย	n	Mean	S.D.	t/F	p-value
เพศ					
ชาย	233	3.62	0.72	0.734	0.463
หญิง	36	3.52	0.75		
คณะ					
วิศวกรรมศาสตร์	237	3.61	0.70	0.429	0.669
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	32	3.56	0.87		
ชั้นปี					
1	86	3.73	0.65	6.572	0.000*
2	60	3.72	0.58		
3	58	3.68	0.70		
4	65	3.27	0.85		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาศาสนาบันเทศโน โอลิปปทุมวันมีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมในระดับค่อนข้างสูงนั้น เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เจตคติที่อยู่ในระดับสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับอัตลักษณ์อาเซียน โดยมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติในประเทศสมาชิกของอาเซียน ด้านความคิดความรู้สึกว่าทักษะทางวิชาชีพของตนจะสามารถแข่งขันกับแรงงานของประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของอาเซียนได้ และด้านความต้องการที่จะทำงานร่วมกับคนต่างชาติที่มาจากอาเซียน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีระดับต่ำสุด 3 ลำดับ คือ ด้านความคิดความรู้สึกว่าครอบครัวของตนได้รับประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ด้านการมองตนว่ามีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาประจำชาติของประเทศสมาชิกในอาเซียนเพื่อนำไปใช้สื่อสารได้ และด้านการคิดว่าตนได้รับประโยชน์จากการที่ประเทศไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

ข้อค้นพบนี้ สามารถใช้แนวคิดเรื่องเจตคติ [5-6, 24] มาอธิบายได้ว่า นักศึกษามีความคิดความเข้าใจและความรู้สึกโดยภาพรวมที่เป็นบวกต่อประชาคมอาเซียน ซึ่งมีแนวโน้มที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกเมื่อประสบกับเหตุภัยพิบัติได้ในอนาคต รวมถึงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของตน ซึ่งในที่นี่หมายถึง สาขาวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อที่จะแข่งขันกับแรงงานของประเทศอื่น ๆ อีกทั้ง หากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว ก็มีความต้องการที่จะทำงานกับนายจ้าง/เพื่อนร่วมงานที่เป็นชาวอาเซียนได้ และยังสะท้อนได้ว่า นักศึกษาอาจมีแนวโน้มที่จะไม่ได้ถ่ายทอดหรือให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครอบครัวของนักศึกษาว่า อันที่จริงแล้ว ประชาคมอาเซียนสามารถมีประโยชน์/ส่งผลกระทบต่อครอบครัวและตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม และยังสะท้อนว่านักศึกษาอาจไม่ให้ความสำคัญที่จะเรียนรู้ภาษาประจำชาติของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน นอกจากนี้ ข้อค้นพบในงานวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญรัช วิทิตภูมิประเทศ [8] ธัญรัช วิทิตภูมิประเทศ [9] แพทย์พร ยอดแก้ว [25] อรวรรณ สีลาวนิช [11] Siraprapasiri & Na Thalang [15] และ Thompson & Thianthai [16] ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนในภาพรวมที่ระดับค่อนข้างสูง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญรัช วิทิตภูมิประเทศ [8] ในประเด็นที่ว่านักศึกษา มีเจตคติที่ดีในด้านการเรียนรู้ภาษาประจำชาติภาษาใดภาษาหนึ่งของประเทศสมาชิกในอาเซียน

อย่างไรก็ดี งานวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบซึ่งมีความแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา ในประเด็นที่ว่านักศึกษามีเจตคติสูงสุดในด้านความรู้สึกเกี่ยวกับอัตลักษณ์อาเซียน โดยมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติในประเทศสมาชิกของอาเซียน และนักศึกษามีเจตคติต่ำสุดในด้านการเห็นประโยชน์ของประชาคมอาเซียนที่มีต่อครอบครัวและตนเอง ในขณะที่งานวิจัยที่ผ่านมาของ Thompson & Thianthai [16] และ ธนบดี จึงสง่างาม, วัชรพล สิงห์เรือง, วุฒิ เปลี่ยนน้อย และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย [10] พบว่า นักศึกษาเห็นว่าประเทศและตนเองจะได้รับประโยชน์จากการเป็นสมาชิกของอาเซียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่งานวิจัยที่ผ่านมาดังกล่าวเก็บข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นนำของ 10 ประเทศ และนักศึกษาที่มาจากหลากหลายคณะ ซึ่งจะมีความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและบริบททางสังคมที่แตกต่างไปจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยในครั้งนี้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ในด้านเพศ นักศึกษาชายและหญิงมีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชายและหญิงมีความรู้ความเข้าใจ/ความรู้สึก

เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้มีระดับเจตคติไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนบดี จึงสว่างาม, วัชรพล สิงห์เรือง, วุฒิ เปลี่ยนน้อย และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย [10] รัชชัช วิกิตภูมิประเทศ [8] รัชชัช วิกิตภูมิประเทศ [9] อรอนงค์ นิยมธรรม และ วรเกียรติ ทองไทย [12] ที่พบว่านักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ในด้านคณะ พบว่านักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับเจตคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ ธนบดี จึงสว่างาม, วัชรพล สิงห์เรือง, วุฒิ เปลี่ยนน้อย และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย [10] รัชชัช วิกิตภูมิประเทศ [8] รัชชัช วิกิตภูมิประเทศ [9] และ แพรภทธร ยอดแก้ว [25] ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีคณะแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอนงค์ นิยมธรรม และวรเกียรติ ทองไทย [12] ที่พบว่านักศึกษาที่มีคณะแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างของเจตคติเมื่อจำแนกตามคณะของนักศึกษา อาจเนื่องมาจากสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันมีเพียง 2 คณะ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทั้ง 2 คณะนี้มีความใกล้เคียงกันในแง่ของการเป็นสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เหมือนกัน จึงส่งผลให้มีเจตคติที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ สามารถอธิบายได้โดยใช้แนวคิดเรื่องเจตคติ [5] คือการที่บุคคลได้รับการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อม จะส่งผลต่อการเกิดเจตคติได้ ซึ่งสภาพแวดล้อมในที่นี้ หมายถึง คณะของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ไม่ได้มีความแตกต่างกันมากนัก จึงทำให้มีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ในด้านชั้นปี พบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อค้นพบนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยธนบดี จึงสว่างาม, วัชรพล สิงห์เรือง, วุฒิ เปลี่ยนน้อย และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย [10] และ รัชชัช วิกิตภูมิประเทศ [9] ที่พบว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา โดยพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 มีเจตคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 หรือกล่าวได้ว่า เมื่อนักศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น จะมีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมลดลง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น จะยิ่งได้รับการเรียนรู้ข่าวสาร/ประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้นักศึกษา ยิ่งมองเห็นถึงปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน อันส่งผลกระทบให้นักศึกษามีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนลดลงได้ เมื่ออยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น ทั้งนี้ สามารถอธิบายข้อค้นพบดังกล่าวโดยใช้แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงเจตคติโดยใช้การเรียนรู้เป็นฐาน (Learning-Based Attitude Change) กล่าวคือ Bodenhausen & Gawsinski [26] อธิบายว่า การเรียนรู้ผ่านข่าวสาร/การได้รับประสบการณ์ใหม่เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลได้ เช่นเดียวกับ Siraprasiri & Na Thalang [15] ที่ได้อธิบายว่า นักศึกษาที่มีความรู้เรื่องอาเซียนในระดับที่สูงขึ้นจะยังมีเจตคติ/ความชอบต่ออาเซียนลดน้อยลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนในภาพรวมในระดับค่อนข้างสูง แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีเจตคติในระดับต่ำ คือ ด้านความคิดความรู้สึกที่เกี่ยวกับ

ประโยชน์/ผลกระทบของประชาคมอาเซียนที่มีต่อประเทศไทย/ตนเอง/ครอบครัว และด้านความคิดความรู้สึกที่มีต่อความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาประจำชาติของประเทศสมาชิกในอาเซียน ดังนั้น อาจารย์โดยเฉพาะผู้ที่สอนในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป จึงควรให้ความรู้ความเข้าใจหรือสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นเชิงบวกในประเด็นเหล่านี้ให้แก่ นักศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนเจตคติ ที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการสร้างความพร้อมในการทำงานให้แก่ ตัวนักศึกษาเอง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของประชาคมอาเซียน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระดับเจตคติของนักศึกษาเป็นรายด้านนั้น ด้านที่มีเจตคติในระดับสูง คือ ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับอัตลักษณ์อาเซียน โดยมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติในประเทศสมาชิกของอาเซียน และด้านความคิดความรู้สึกว่าทักษะทางวิชาชีพของตน จะสามารถแข่งขันกับแรงงานของประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของอาเซียนได้ รวมถึงด้านความต้องการที่จะทำงานร่วมกับ คนต่างชาติที่มาจากอาเซียน ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนให้นักศึกษาได้มีโอกาสลงมือทำ กิจกรรมร่วมกับนักศึกษาที่มาจากประเทศสมาชิกในอาเซียน และควรให้ความรู้และพัฒนาทักษะวิชาชีพและ ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ นักศึกษามีศักยภาพเพียงพอที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานชาวอาเซียน ในอนาคตเมื่อสำเร็จ การศึกษาไปแล้ว

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกัน มีระดับเจตคติต่อประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีระดับเจตคติต่ำกว่านักศึกษาชั้นปีที่อื่น ๆ หรือกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่ยังมีชั้นปีที่สูงขึ้นจะมีเจตคติต่อประชาคมอาเซียนลดลง ดังนั้น สถาบันการศึกษาและ อาจารย์ผู้สอนควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาผ่านการเรียนการสอนในชั้นเรียน และกิจกรรมเสริมนอกชั้นเรียน โดยเฉพาะในประเด็นประโยชน์/ผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่นักศึกษาจะได้รับจากประชาคมอาเซียน และ สร้างความเข้าใจให้แก่ นักศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน รวมถึงแนวทางการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษามีความคิดความรู้สึกและ แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถและทักษะที่จะใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ในอนาคตได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทประชาคมอาเซียน

ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษา เช่น ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ให้แก่ นักศึกษาต่อไป
2. ควรเพิ่มการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ หรือการสนทนากลุ่ม กับนักศึกษา เพื่อให้เข้าใจมุมมองเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ได้มากขึ้น
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อประชาคมอาเซียนกับนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เรียนในคณะ ทางสาขาวิชาอื่น นอกเหนือจากวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, *ASEAN Mini Book*, กรุงเทพมหานคร: Page Maker, 2556.
- [2] ASEAN Secretariat, “About ASEAN” [Online]. Available: <https://asean.org/asean/about-asean>. [Accessed : 2 March 2020].
- [3] สุรินทร์ พิศสุวรรณ, *อาเซียน รู้ไว้ได้เปรียบแน่*, กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2555.
- [4] สุรินทร์ พิศสุวรรณ (2556), “ก้าวอย่างที่มีมั่นคงของประเทศไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในทศวรรษหน้า” [Online]. Available : <https://www.psu.ac.th/th/node/5166>. [Accessed : 2 มีนาคม 2563].
- [5] ดวงกมล ทองอยู่, *เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต หน่วยที่ 1-7 (หน่วยที่ 7 จิตวิทยาสังคม)*, นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2559.
- [6] Plotnik, R. & Kouyoumdjian, H., *Introduction to Psychology*, (10th Edition), Belmont, CA: Wadsworth, Cengage Learning, 2014.
- [7] วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพ็ชร และกุลกนก มณีวงศ์, “ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนของเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, ปีที่ 5, เล่มที่ 1, หน้า 139-148, 2556.
- [8] ธัญรัช วิกิตภูมิประเทศ, “เจตคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต”, *BU Academic Review*, ปีที่ 13, เล่มที่ 2, หน้า 61-71, 2557.
- [9] ธัญรัช วิกิตภูมิประเทศ, “เจตคติต่อความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างอาเซียน-จีนของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต”, ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติและนานาชาติ (สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันเครือข่าย ณ KU Home กรุงเทพมหานคร)*, ครั้งที่ 2, 2558 ก, หน้า 107-114.
- [10] ธนบดี จึงสง่างาม, วัชรพล สิงห์เรือง, วุฒิ เปลี่ยนน้อย และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย, “ความพร้อมและทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”, *วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน*, ปีที่ 2, เล่มที่ 1, หน้า 1-12, 2559.
- [11] อรวรรณ สีลาวนิช, “ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2554.
- [12] อรอนงค์ นิยมธรรม และวรเกียรติ ทองไทย, “เจตคติที่มีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก”, *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ 23, เล่มที่ 41, หน้า 273-290, 2558.
- [13] Benny, G. & Abdullah. K., “Indonesian Perceptions and Attitudes toward the ASEAN Community”, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, Vol 30, No. 1, pp.39-67, 2011.
- [14] Moorthy, R. & Benny, G., “Attitude towards Community Building in Association of Southeast Asian Nations: A Public Opinion Survey”, *American Journal of Applied Sciences*, Vol 9, No. 4, pp.557-562, 2012.

- [15] Siraprasiri, P. & Na Thalang, C., “Towards the ASEAN Community: Assessing the Knowledge, Attitudes, and Aspirations of Thai University Students”, *Journal of Southeast Asian Affairs*, Vol 35, No. 2, pp.113-147, 2016.
- [16] Thompson, C. E. & Thianthai, C., *Attitudes and Awareness toward ASEAN: Findings of a Ten Nation Survey*, Singapore: ASEAN Studies Centre, 2008.
- [17] ASEAN Secretariat, *ASEAN Economic Community Blueprint*, Jakarta: ASEAN Secretariat, 2008.
- [18] ASEAN Secretariat, *ASEAN Political-Security Community Blueprint*, Jakarta: ASEAN Secretariat, 2009a
- [19] ASEAN Secretariat, *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint*, Jakarta: ASEAN Secretariat, 2009b.
- [20] นงลักษณ์ วิรัชชัย (2555), “การกำหนดขนาดตัวอย่างในการทดสอบสมมติฐานวิจัย (เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง วิธีการที่ถูกต้องและทันสมัยในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง)” [Online]. Available: <https://llskill.com/web/files/GPower.pdf>. [Accessed : 2 มีนาคม 2563].
- [21] ชัญชัช วิภัติภูมิประเทศ, “จริยธรรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์”. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, ปีที่ 34, เล่มที่ 6, หน้า 52-59, 2558ข.
- [22] ผ่องพรรณ ตรัมย์มงคล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, *การออกแบบการวิจัย*, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555.
- [23] บุญชม ศรีสะอาด, *การวิจัยเบื้องต้น*, กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2556.
- [24] สุนทรี โคมิน, *เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป หน่วยที่ 8-15 (หน่วยที่ 8 เจตคติกับพฤติกรรมมนุษย์)*, นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551.
- [25] แพรภัทร ยอดแก้ว (2556), “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความรู้และทัศนคติต่อประชาคมอาเซียนของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม” [Online]. Available : <https://www.ms.src.ku.ac.th/smarts/smarts3/pdf/9.pdf>. [Accessed : 2 มีนาคม 2563].
- [26] Bodenhausen, G. V. & Gawsinski, B., “Attitude Change”, In *The Oxford Handbook of Cognitive Psychology*, Reisberg, D. (Ed.), New York: Oxford University Press, 2013. pp. 957-969.